

ind eller ikke, og saa gjøre det under sit Ansvar eller lade det være under sit Ansvar, eller lade Egteherren selv være raadig over sig selv, sin Kvinde og Huusstand og den Anseelse, han ønsker at nyde; mellem disse to Ting er der Intet, som efter min Mening er taaleligt. Altsaa — jeg gjentager det —, naar Loven forelaa uden nogen Endring, saa vilde jeg, skjøndt jeg erkjender, at det er et uheldigt Tilbagekridt, man havde gjort, lade den gaae, men naar Endringen er forelagt mig, kan jeg ikke lade være at stemme for den, om ogsaa Loven maa vende tilbage til Landstinget, og til Trods for den Udsigt, at den muligen ikke kommer ud.

I det Hele taget har jeg fra første Dreblik sagt det Samme; jeg siger nu, at jeg erkjender det for at være overordentligt heldigt, at vi nu endelig have samlet de mange spredte Recepter og faaet dem samlede i een Bog; men lader os ikke forestille os — og jeg troer heller ikke, at de Herrer, som have affattet Bogen, troe det —, at den giver Andet end de forskjellige Erkjendelser, vi ere komne til i Tidernes Løb, af Stillingen ligeoverfor Domstolene og ligeoverfor de Strafbare. Lader os ikke forestille os, at der ved dette Lovforslag er løst noget Problem, eller at vi kunne vente, at Samsundet ved denne Straffelov i væsentlig Grad skulde blive forbedret, eller at det at kunne afmaale Staffen efter Forseelserne og Forbrydelseerne derved var udfundet. Dette kan der søges efter fra nu af til Verdens Ende, og det vil ikke findes, ligesaa lidt som jeg kan maale Vand i Alenvis; jeg maa have min Maalestok af samme Art som det, der skal maales, thi incommensurable Størrelser kunne vi ikke maale med hinanden. Altsaa, al denne theoretiske Søgen efter at løse dette Problem er en Søgen, som er af ringere Værdighed, end naar man søger efter et perpetuum mobile, thi dette har man fundet meget nærmere, end man nogenstunde vil finde dette Problem. Lader os tværtimod vogte os for ikke at knytte for store Forhaabninger til denne Straffelovs Indflydelse; lader os huske paa, at vi nu leve i uheldige Aar, som kunne aale Forbrydelse, og at vi let kunne komme til, naar denne Straffelov er sat i Virksomhed, og vi see de to Phæno-

mener, paa den ene Side denne Straffelov og paa den anden Side, at visse Forbrydelse maaskee blive hyppigere, da at give Straffeloven Skylden, saa at vi, istedetfor at berømme den, som vi nu gjøre, forkaste den og sige, at det er dens Mildhed, dens Mangel paa behørig Straffetvang, der er Skyld i, at disse Forbrydelse forekomme hyppigere nu end tidligere. Lader os derfor være fattede paa ikke at rose den for meget nu og paa ikke at laste den for meget siden. Lader os huske paa, at ethvert Værk af denne Art skal have sin Tid til i Aarenes Fylde at virke og gjøre sig gjældende, for derefter at blive bedømt efter sit sande Værd. Jeg advarer derfor mod at vise alt for megen Glæde over de Virkninger, som denne Straffelov vil have, paa samme Tid som jeg udtaler min Glæde over, at vi paa en saadan Maade — og jeg troer paa en forstantig Maade — have faaet sammenstrevet disse mange Erfaringer fra mange Aar, disse uklare og usikre Bestemmelser. Lader os imidlertid ikke haabe, at vi have faaet sikre Bestemmelser; vi have tværtimod — lad det være os bevidst — gennem dette Lovforslag nedlagt i Domstolenes Haand en umaadelig stor Magt til at variere Straffene, og vi have, idet vi have gjort dette, — lad os sige os det selv — gjort det i den Erkjendelse, at vi ikke have formaaet at skrive en Lov, som bestemt siger: Til den Forseelse, den Forbrydelse den Straf. Det er en stor Ret, som den lovgivende Magt derigennem har affaaet til den dømmende, idet vi derved i en væsentlig Grad indsaette den dømmende Magt til lovgivende Magt; jeg nægter aldeles ikke Nødvendigheden heraf, men ønsker kun, at Bevidstheden derom er tilstede. Altsaa, idet jeg med Glæde slutter mig til de Mænd, som have udtalt deres Tilfredsstillelse over at see dette Værk forhaabentlig afsluttet, saa siger jeg: Lader os ikke i dette Værk, som i saa mange andre, see Mere, end der ligger deri, eller vente Mere deraf, end der med Rette kan ventes, og idet jeg slutter mig til den Tak, der er udtalt til de Mænd, som have kaldt det frem, siger jeg: Lader os ikke glemme hverken Døde eller Levende; Døden har rammet een af de vigtigste Mænd; glemmer ikke ham!